

Nagy sikert hozott a Szegedi Nemzeti Színház budapesti vendéjjátéka

Egy héttel a »Stuart Mária« előadását megelőzően jegyvet próbáltam venni az Operett-színházba, hogy néhány ismerősöm is láthassa a szegedi művészeket. Már egyetlen darabot sem lehetett kapni. A fővárosiak határtalan érdeklődéssel tekintettek a szegedi művészvilág bemutatkozására, s a két előadásra a budapesti kollégák közül is igen sokan megjelentek.

A két előadás nagy elismerést és forró sikert szerzett a kitűnő szegedi együttesnek. A »Stuart Mária« a színjátszás minden szépségét megcsillogtatta, ragyogó egyéni alakításokat és kitűnő összhangot láthatott a közönség. Nem ment el felvonás anélkül, hogy a tudásuk legjavát nyújtó művészeket vasfüggöny előtt ne ünnepelték volna. Lontay Margit, Miklós Klára, Kormos Lajos, Kaló Flórián neve hamar ismertté vált a nézők előtt.

A prózai együttes előadását nagy rutin és jó rendezés jellemezte. A közönség az első percekben megérezte ezt a biztonságot, s a nagy siker egyik »titka« éppen ez a tényező volt. A másik nagy pozitívumot néhány egészen kiemelkedő jelenet szolgáltatja. Gondolok itt a park-részletre, Mortimer elfogatására és a III. felvonás első képerre. Utóbbiban Miklós Klára olyan meghatározó érzéssel és mély átéléssel játszott, hogy a közönség könnyes szemmel,

percekig ünnepelte a művésznőt.

Hasonló körülmények között zajlott le a »Manon Lescaut« előadása is. Az operakedvelőknek »csemegét« jelentett az opera, hiszen Budapesten nagyon rég nem játszották Puccini e remekművét. Emellett Vaszy Viktor, Szabó Miklós és Moldován Stefánia már nagyon kedves és megbecsült ismerősei a pesti közönségnek is, s nevük előre fémjelzte az előadás sikerét. Az opera többi szereplője — Sebestyén Sándor, Horváth József, Vargha Róbert és a kisebb szerepek alakítói — is egyaránt szép teljesítménnyel szolgált az előadás. A festői színpadképek — különösen a II. és IV. felvonás — nyílt színi tásra ragadtatták a közönséget. Akár a »Stuart Mária«-nál, itt is nagy biztonság és mély átélés jellemezte az egész előadást. A színi jelenet például egészen különleges műveltséget nyújtott, a zárlatkordok után a közönség ülve maradt helyén és vasfüggöny elé szolgáltatta a minden elismerést megérdemlő művészeket.

A két kitűnő előadás sikere és a közönség érdeklődése bebizonyította, hogy szükség van a vidéki színház- és operakultúra megismertetésére itt, a fővárosban. A Rádió hangfelvételei jelentették az első lépést ezen a téren, de ez még nem elegendő. A szegedi (és előzőleg a debreceni) művészek vendégszereplése újabb, je-

lentős állomása a vidék és főváros kulturális kapcsolatai kiszélesítésének. Kétségteljesen, a fővárosi ember nem sokat tudott arról, hogy nagyobb vidéki városainkban is kitűnő művészek, együttesek működnek. A színtekben sétálgató közönség beszélgetéséből elismerés, egyszersmind kérdés csen-dült ki: miért nem láthatuk őket eddig?

Remélhető, hogy a kezdeményezés fényes sikere szélesre tárja a lehetőségek kihasználásának kapuját. A budapestiek tehát nagy szeretettel búcsúztak el kedden este a szegedi művészekről. Még öt, vagy tíz előadás is csak az érdeklődők kis részét tudta volna helyhez juttatni, de az előadások jó híre hamarosan elterjed a színházkedvelők körében.

Sigrai Gábor

Tavaszdodik a Tiszán

Április negyedikén kifut az »Ercsi«

A MHRT »Ercsi« nevű személyszállító gőzöse korlátjának támaszkodva nézzük a Tisza rohanó vizét, amint tovasiklik alattunk. Öreg hajóval beszélgetünk, Vigh János hídőrrel, aki pár évvel ezelőtt még a szegedi hajóállomás főnöke volt, s mellesleg mondva: fiatalabb korában behajózta az egész világot. Hiába, most már elshantak az évek, de azért most is megbecsülik munkáját. Amíg László Kornél hajóállomásvezető ebédel, jó lenne papírra vetni az öreg hajós élményeit a tengeréről, az óceánokról és a folyókról, megtudni titkait, amit senki más nem tud, nem ismer, csak a hajósok, a vizek emberei. Erre azonban most nincs idő, majd máskor. Minket most az »Ercsi« idejé programja sürget, s ezzel egyetért Vigh János hídőr is.

Indulásra készen

Tőle tudtuk meg, hogy az »Ercsi« a »stég« mellett áll-

va indulásra kész. Lengyel Gyula parancsnoksága alatt. A hajó azonban a személyszállító forgalmat csak április 4-én kezdi meg, addig még van mit tenni, hiszen a nagy víz, az áradás csak most üt el. Ma reggel Csongrádra vontatnak az ottani állomásra stéget, álló hajót.

Szeged—Csongrád—Szolnok — ezen az útvonalon közelkedik az idén is az »Ercsi«, szerdán és szombaton. A nyári menetrend beálltával pedig vasárnap is: ez a nap azonban és a hajó is, csak a kirándulóké lesz lefelé, vagy felfelé utazva a Tiszán.

Érdeklődtünk a másik tiszai személyszállító hajó, a »Tahi« iránt is. Ma reggel még a tápéi hajóávitóban vesztegelt az alapos javítási munkálatok miatt, de annak befejeztével ma délből már kifut, s egyenesen Szolnokra tart. Szolnok és Tiszabura közt naponta járja majd a vizet, viszi, hozza az utasokat.

szépülő arcú, hogy a hajóállomás környéke, az úgynevezett hajóálláster rendkívül elhanyagolt. Igaz, hogy a nagy áradás nemrégén zárlott le, de a magával hozott iszap viszont húsz centiméter magasán rakodott le a hajóállásterre.

A hajóállomás a városi tanács illetékes osztályához fordult már ebben az ügyben, de csak biztatást kaptak, hogy várjanak addig, amíg a tavaszi zöldről el nem vopul. A vizenjárók szerint azonban a zöldről nem fog már kiszaladni a rakodópart, mert februárban sok hóle leszaladt a helyekről. Hogy így van-e, vagy másképp, azt nem tudjuk, de hogy a hajóállomás rendezetlen, az biztos.

Rendezésre vár...

És még egy, ami okvetlen megkívánja, sőt sürgeti az ottani rendteremtést, szépítést: a tisztoltást a hajóállomástól kezdve erősítették meg a Tisza—Maros találkozásából eredő romboló tevékenység miatt. Egy jódarabon természetesen burkolták be a töltést. Csak hogy a hajóállomásra vivő lépcső mellett nem rakták még cementbe a köveket. A virtuósok gyerekek ezt látva, egy csomó követ kisdzettek már a sorból és lehajigálták az állomás elé. Ha ez így megy tovább, akár az egész töltés, burkolatot kímódíthatják helyéből és a Tiszába hajigálhatják. Nem ártana, ha az építő, kivitelező vállalat tökéletesebb munkát hagyta maga mögött, »márcsák« városgazdasági szempontból is.

(—i—c)

MAXIM GORKIJ

(1868—1936)

Kilencven évvel ezelőtt, 1868. március 28-án született Nyizsnyij Novgorodban Maxim Gorkij, az emberiség legújabb korának kiemelkedő írója, a szocialista-realista irodalom megalapítója. Élete és sorsa, szinte jelképesen összeforrt az orosz proletariátus életével: a mélyből, a legmélyebből indul el, és egy egészen új világot formál, nagyszerű magaslatoikkal emelkedik.

Gorkij egyszerű asztalosmester fia volt, s miután négy éves korában elvesztette atyját, már kora gyermekiségében megismerhette a legsötétebb nyomort, a cári Oroszország eltaposott, megnyomorított, megaláztatott millióinak embertelenül sivar, kétségbeesztően reménytelen életét. Később »Gyermekek« című regényében vall életének erről a korszakáról. A szenvedések sötét színei mellett azonban felvillantja a regény lapjain gyermekévének derűsebb, tisztább mozzanatait is, melyekből nagyanyja, Akulina Ivanovna képe rajzolódik ki. Az ő kifogyhatatlan meséiből ismeri meg az orosz nép lelke mély érzéseit, gazdag, alkotó szellemét, költői képzetének sokszínű alakjait.

Gorkijt a szó legszorosabb értelmében az élet, a szenvedések, megpróbáltatások érlelték íróvá; az embertelenség világa formálta ki benne a világirodalom, talán legemberibb, a szó igaz értelmében vett leghumanisabb, legszeretettelőbb írói egyéniségét. Mielőtt író lett, volt inas, rajzoló, pékség, rakodómunkás; gyalog bejárta a volgamenti vidéket, egyaránt megismerte a muzsikok és a kikötővárosok robotosainak, társadalomból kizsártolt csavargóinak életét. Gorkij valóban a népből jött, a cári rendszer kizsákmányolóinak világa volt írói iskolája, első ihletője. Ő maga így ír erről: »Itt, a rakodómunkások, szegénylegények és csirkefogók között izzó szénbe dugott vasdarabnak éreztem magam — minden nap telítve voltam az éles, égető benyomások tömegével«. Ezekből a benyomásokból születnek első elbeszélései (Makar Csudra, Cselkas), melyeknek szereplői az elnyomó rendszer szerszénjévé vált áldozatai.

Első regényében, a »Foma Gorgyev«-ben az »élet ura«-t, a népet szípolozó kereskedők, polgárok világát ábrázolja.

Gorkij már ekkor, már pályája kezdetén szoros

munkássággal és sorsát a forradalommal. Már a századforduló idején szoros kapcsolatba kerül az orosz szocialista demokraták mozgalmával, és főleg Lenin útmutatásával, egyre tisztábban látja a kapitalista rendszer szükségesszerű pusztulását. Első színműveiben (Kispolgárok, Ej-jeli menedékhely), majd később »Artamonovok« és a »Klim Számigin élete« című regényeiben biztos, határozott kézzel dönti halomra ennek a világnak minden »pozitív« illúzióját, megmutatja, hogy ez a világ eltapos, megöl mindent, ami szép, jó és nemes az emberben, megalázza, megöli magát az embert.

De Gorkij messze túlmegezen, nem elégszik meg a régi világ bírálatával, hanem a jövőbelátó lángész erejével rajzolja meg műveiben a születő új, emberi világ képiét, az új életet formáló új emberek, »a pozitív hősök« egyszerű alakjait. »Az anyá« című regényével egy új korszakot nyit meg a világirodalomban, a szocialista realizmus korszakát. Pavel Vlaszov alakjában — a világirodalomban elsőként — a szocialista ember típusát alkotja meg, aki az emberiség új, nagyszerű jövőjének formálója, az új élet ígéreteinek hordozója.

Igaz író, tudatos alkotó volt Gorkij, aki egész életében, súlyos betegségét is legyőzve, egy határozott, nagy célt küzdött minden, számára lehetséges eszközzel: az ember felszabadításáért. Ez a szocialista humanizmus jelenti életművének lényegét. Már pályája kezdetén tisztán érzi és látja feladatát, melyet így fogalmaz meg: »Az én feladatom többek között felébreszteni az emberben azt az érzést, hogy büszke legyen önmagára. Arról beszélni, hogy ő a legjobb, a legelőkelőbb, a legértékesebb, legszentebb az életben és rajta kívül semmi más figyelemreméltó nincsen«.

Ennek a szent hivatásadatnak a jegyében alkotott, írta remekműveit, melyek nemcsak a szovjet nép, de az egész haladó világ számára gazdag szellemi kincs, ugyanakkor éles fegyvert jelentenek az embertelenség erői ellen vívott harcban.

A hajóállásteren

Vigh bácsitól azt is megtudtuk, hogy nem lesz az idén sem vízbúsz Szeged és Újszeged között, pedig — a strandolók tudják ezt legjobban — a nagy kánikulában nagy szükség lenne rá. Így nem marad más hátra, minthogy az »öreg« hidat használjuk nyári időben is átkelésre. Hogy egy kicsit kerülni kell a felsővárosiaknak, s nem vághatnak át egyenesen a strandra, az igaz. Ettől azonban nem fog elromlani az idej strand-szezon. Attól azonban inkább elromlik a város egyébként

Huszonöt tanuló kerestetik egy kihalóban lévő, de nagy jövőjű szakmába

A fiatal agronómusok, zootechnikusok száai mellett, sok-sok jól képzett kertészmesterre is szükség lesz a jövőben. Enélkül szinte nem is lehet elképzelni, hogy városunk környékén az egykor nagy hírű virág- és csemetkertészet visszanyerje régi hírnevét, sőt továbbfejlődhessen. A kertész szakmában hosszú évek óta szinte egyáltalán nem szerződtek tanulókat a régi öreg mestereken kívül ma már alig van fiatalember Szegeden, aki alapos ismerője lenne ennek a nagyszerű szakmának.

Ezen a bajon kívánt segíteni az újszegini Haladás Termelőszövetkezet vezetője, amikor a közelmúltban elhatározta: az általános iskolai és középiskolai tanulmányaikat befejező fiúk, lányok közül 25 kertésztanulót szerződtet.

A tanulók oktatására külön szakmestert állítanak be, aki felelősséggel tartozik azért, hogy a fiatalok tanulói idejük leteltével sikeres szakvizsgát tessenek a virágkertészet, a hajtásos zöldségtermelés és a faiskola kertészet tudományából. A szövetkezetben a tanulók a legmodernebb kertészeti szakismereteket

sajátíthatják el. A Haladás Tsz-ben ugyanis a múlt ész-tendőben több mint egymillió forintot költséggel egy nagy teljesítményű terméskutat fúrtak s ma már mintegy három ezer négyzetméter üveg alatt foglalkoznak melegvizű virág- és zöldségajtatással. Ez év végéig újabb tízezer négyzetméter területű melegvízfűtő üvegházi termelőterület építenek ki.

Azok a tanulók, akik a próbaidő alatt tehetségesnek bizonyulnak a sokrétű bonyolult kertészmesterség elsajátítására, a kollektív szerződés által megállapított fizetés helyett, lényegesen nagyobb értékű juttatásban részesülnek. A kertésztanulók már az első évben szorgalmuktól függően tizenkét-tizenöt munkaegységet kaphatnak havonként, melyeknek egyenkénti tervezett értéke 42 forint. Ezen túlmenően a tanulók 600 négyezsgől háztáji föld juttatásban is részesülnek. Felvételre, illetve próbaidőre máris lehet jelentkezni a szövetkezet újszegini gazdaságában, ahol mindennap megtekinthető a munkahely s a tanulással kapcsolatban részletes felvilágosítást nyújtanak.

Hogyan alakul a munkaszünet az ötnapos munkahéten dolgozó üzemeknél?

Az utóbbi időben több vállalat fordult felesleges szervezés, hogy az ötnapos munkahéten dolgozók miképpen értelmezzék az április 4-ét, illetve a husvétot megelőző munkaidő beosztásáról szóló 1008/1958/III. 5. korm. számú határozatot. Az egységes végrehajtás érdekében a Munkaügyi Minisztérium a Szakszervezetek Országos Tanácsával egyetértésben az alábbi közleményt adta ki:

1. Április 5-e az ötnapos munkahéttel dolgozóknál is fizetett munkaszüneti nap, április 7-e pedig itt is rendes munkanap.

2. Március 31-vel kezdődő munkahéten a heti munkaidő az ötnapos munkahéttel dolgozóknál is négy nap alatt — hétfőtől csütörtökig — kell teljesíteni oly módon, hogy hétfőn, kedden, szerdán az ötnapos munkahéttel dolgozóknak megállapított szokásos munkaidőt, míg csütörtökön a hatnapos munkaidőbeosztású, egymászkas üzemeknél szokásos szombati rövidített munkaidőt kell teljesíteni.

Munkaügyi Minisztérium

A Magyar-Szovjet Baráti Társaság életéből

A napokban alakult meg a szegedi Magyar-Szovjet Baráti Társaság orvosi-gyógyászati szakosztályának választmányja. A választmány — amelynek elnöke dr. Beretzk Péter kandidátus, titkára dr. Könyves Kollónics László klinikai adjunktus lett — célul tűzte ki a magyar és a szovjet tudományos tapasztalatok terjesztését, előadások, tudományos értekezések, klubestek rendezését. A tisztagú választmány elhatározta, hogy tavaszi programjába két előadásból álló előadást tart. Eszerint dr. Zoltán Imre, a Budapesti Ideggyógyászati Klinika professzora és dr. Kovács Ferenc budapesti professzor Szegeden élménybeszámolót tartanak szovjet-unióbeli látogatásukról.

Gorkij születésének 90. évfordulójának alkalmával a Szegedi Textilművekben és a Szörme- és Bőrruhakészítő

Vállalatnál klubesten emlékeztek meg a nagy szovjet író életéről, munkásságáról. A Szörme- és Bőrruhakészítő Vállalatnál könyvtárusítást is rendeztek Gorkij műveiből.

A »Dél-sarki expedíció és a geofizikai év szovjet eredményei« című kiállítást több szegedi iskolában is bemutatták a Szovjet-Magyar Baráti Társaság az elmúlt hónapokban. Jelenleg a Tudományegyetem Béke-épületének folyosóján helyezte el a kiállítást. A kiállítás a szegedi szakemberek között is igen nagy tetszést váltott ki.

A Szovjetunióban járt hététagú szegedi pedagógus küldöttség egyik résztvevője, Klacsó Mária a napokban a Közegészségügyi Járványügyi Állomás MSZBT köré meghívására élménybeszámolót tartott. Előadását nagy tetszéssel fogadták.

Megkezdődött az oktatás a Hazafias Népfrent Grafikai szaktanfolyamán

A »Szép Szegedért« mozgalom népszerűsítése érdekében meghirdetett plakátkiállítás részt vett pályázók tehetséges pályaművei arra késztették a bíráló bizottságot, hogy Szeged tehetséges rajzoló dolgozóit, tanulóifjúság részére továbbképző szaktanfolyamot kezdeményezzen. Maguk a pályázaton részt vett rajzoló is elmondották, hogy bizony az üzemeinkben, iskolákban sokszor igénybe veszik — kulturális rendezvények dekorációjára stb. — munkájukat, de nem mindig tudják kifejezni megfelelően azt, amit éppen szeretnének. A felmerült kívánságnak megfelelően a Hazafias Népfrent kulturális bizottsága, a Szakszervezetek Megyei Tanácsa, a városi tanács művelődési osztálya közösen megszervezte a grafikai szaktanfo-

lyamot, amelynek felvételi vizsgáját 34 hallgató sikeresen tette le.

Kopasz Márta grafikus-művész, főiskolai adjunktus, a tanfolyam vezetője megállapította: a tanfolyamra jelentkeztettek, bár különböző előképzettségűek, köztük már komoly grafikus-dekorációs művekkel rendelkezők is vannak és ennek megfelelően alakítják ki a tanfolyam tematikáját. A felvett hallgatók két csoportban tanulnak, a Képzőművészeti Kör Tábor utcai helyiségében, minden héten hétfőn és pénteken délután.

Az első oktatás már megtörtént, ahol a résztvevők nagy munkakészséggel kezdtek hozzá a tízhónapos grafikai szaktanfolyam munkájához.

Turai Géza

Gorkij már ekkor, már pályája kezdetén szoros